

УДК 738:666.3.046.4

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vas.25.2024.18-26>

ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ХУДОЖНІ АСПЕКТИ ДРОВ'ЯНОГО ВИПАЛУ КЕРАМІКИ

Дар'я ПЕДОРЕНКО

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-2738-5812>

Київська державна академія

*декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука,
кафедра художньої кераміки, дерева, скульптури і металу,
вул. М. Бойчука, 32, Київ, Україна, 01103*

Володимир ХИЖИНСЬКИЙ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8450-9087>

Київська державна академія

*декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука,
кафедра художньої кераміки, дерева, скульптури і металу,
вул. М. Бойчука, 32, Київ, Україна, 01103*

Розглянуто технологічні та художні аспекти дров'яного випалу кераміки, проаналізовано техніки, матеріали та естетичні характеристики, які визначають унікальність цього методу. Наведено види і типи дров'яних печей, процеси випалу. Зроблено порівняльний аналіз традиційних та сучасних підходів до дров'яного випалу в різних культурах. Визначено спільні та відмінні риси технік, а також вплив на кінцевий художній результат.

Ключові слова: мистецтво, культура, художні аспекти, дров'яний випал, художня кераміка, технологія випалу, традиційні методи, сучасні техніки.

Постановка проблеми, її актуальність. Нині у всьому світі дров'яний випал художньої кераміки набуває все більшої популярності серед митців та дослідників завдяки унікальним естетичним характеристикам, які він надає готовим виробам. Цей метод дає змогу отримати неповторні текстури та кольорові ефекти, які неможливо досягти за допомогою інших методів випалу. Особливо актуальним є вивчення традиційних та сучасних підходів до дров'яного випалу в контексті збереження культурної спадщини та інновацій у художній практиці.

Актуальність теми. Технологічні та художні особливості дров'яного випалу значно впливають на кінцевий результат керамічного виробу. Компаративний аналіз дозволяє вивчити ці відмінності та адаптувати

технологічні підходи відповідно до потреб сучасних митців. Порівняння традиційних та сучасних технік дає можливість зрозуміти, як зберігати культурну спадщину та впроваджувати нові ідеї у художній практиці.

Мета статті, методи дослідження. Мета цієї статті полягає у дослідженні та порівнянні технологічних і художніх аспектів дров'яного випалу художньої кераміки. Головним завданням є аналіз технік, матеріалів та естетичних характеристик, а також визначення ефективності дров'яного випалу у створенні художніх виробів.

Методи дослідження охоплюють візуальний аналіз, порівняльний аналіз, огляд літератури. Візуальний аналіз передбачає огляд керамічних виробів з метою виявлення основних технік та естетичних характеристик дров'яного випалу кераміки, визначення впливу технологічних аспектів на естетичні характеристики керамічних виробів. Порівняльний аналіз полягає у порівнянні традиційних та сучасних методів дров'яного випалу в різних культурах. Огляд літератури включає аналіз наукових праць, статей, присвячених темі дров'яного випалу кераміки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Керамічні вироби за допомогою дерева випалювали від найдавніших часів, з періоду винайдення кераміки. На території України вперше випалювальні споруди були виявлені на пам'ятках трипільської, черняхівської та інших культур, їх конструкції відомі за працями археологів (В. Хвойки, С. Бібікова, О. Петраускаса, О. Коваль та ін.) і дослідників української кераміки (Ю. Лащука, О. Пошивайла, Р. Мотиль, В. Троцької та ін.), однак традиція дров'яних випалів кераміки найкраще досліджувалася і розвивалася в країнах Східної Азії, тому більшої уваги було приділено англomовним виданням. Серед них – джерела з історії гончарства та порцеляни країн Східної Азії, зокрема, Китаю, Кореї, Японії [5; 9; 11]. Важливими були джерела з інформацією про дров'яні випали [3; 6; 8; 13], типи та конструкції печей [4; 15], посібники з порадами з технології дров'яних випалів [6; 12]. Останні дослідження та публікації на тему дров'яного випалу кераміки звертають увагу на кілька основних аспектів розвитку цієї техніки, а саме: завдяки дров'яним випалам можна досягнути унікальних естетичних результатів, адже вони створюють неповторні кольори, текстури та природні глазурі завдяки попелу, що осідає на виробах під час випалу. Непередбачуваність процесу та його вплив на готовий виріб роблять цю техніку дуже привабливою для художників, оскільки кожен виріб унікальний. На результат впливають різні фактори, такі як тип деревини, конструкція печі та контроль температури [6]. Хоча дров'яний випал часто асоціюється з випадковістю, сучасні майстри можуть досить точно передбачати результат завдяки використанню новітніх технологій, таких як цифрові пірометри та оксипроби. Це дає можливість створювати високоякісні вироби за мінімальних втрат [12]. Дров'яний випал піднімає питання впливу на навколишнє середовище, зокрема викиди вуглецю. Хоча сама техніка не є найбільшим забруднювачем, сучасні керамісти починають шукати шляхи зменшення викидів та розвитку більш екологічних підходів до випалу [5]. Останні події, такі як виставки і нагороди (наприклад, Janet Mansfield Wood Fired Award), підкреслюють важливість підтримки цього мистецтва на міжнародному рівні.

Зокрема, в Австралії активно обговорюють та популяризують цю техніку серед нових поколінь завдяки виставкам та міжнародним конференціям [15]. Важливим джерелом інформації стали також каталоги, сайти, персональні сторінки художників, що займаються дров'яними випалами кераміки.

Результати дослідження. Дров'яний випал є одним із найстаріших методів виготовлення кераміки, корені якого сягають давніх цивілізацій. На території України, за твердженнями вчених, побутувало два типи випалювальних споруд – гончарні печі й гончарні горни. Ці споруди відрізняються між собою не лише будовою, а й технологією випалювання. Гончарні печі – теплотехнічні однокамерні споруди з постійним перекриттям над внутрішнім об'ємом самої камери, в якій одночасно складають посуд для випалювання та розпалюють вогонь. Гончарні горни – двокамерні теплотехнічні споруди, верхня камера називається випалювальна або посудна, в яку вкладають глиняні вироби для випалювання, нижня – топкова для розпалювання вогню [2]. Проте найбільшого розвитку з найдавніших часів й до сьогодення техніка і технологія дров'яних випалів набула в країнах Східної Азії, зокрема, Китаю, Японії, Кореї. Використання деревини як палива давало можливість досягти високих температур, потрібних для створення довговічних керамічних виробів. Протягом століть цей процес зазнав змін і вдосконалень, розвиваючись від примітивних земляних печей до складних структур, таких як анагама, ноборі-гама та ін. У країнах Сходу дров'яний випал кераміки перетворився на справжнє мистецтво, що проявляється у виробництві таких унікальних видів кераміки, як раку (Японія), селадон (Китай) та ін. Особливий вплив на розвиток цієї техніки мали природні матеріали, зокрема зола, що осідала на поверхні виробів під час випалу, створюючи неповторні кольорові ефекти та текстури.

Головною особливістю дров'яного випалу є використання спеціальних печей, призначених для підтримки високої температури протягом тривалого часу. Існує декілька основних типів таких печей, кожна з яких має свої особливості.

Анагама (Anagama) – це однокамерна піч, яку вперше використовували в Китаї і Японії. Ця піч – це довга тунельна структура, в якій вироби розміщують на різних рівнях. Піч випалюють дровами, і під час випалу зола осідає на виробах, утворюючи природні глазури.

Ноборі-гама (Noborigama) – ступінчаста піч, яка складається з кількох камер, що піднімаються вгору пагорбом. Кожна камера обігривається вогнем з попередньої, що дає можливість досягти різних температурних режимів для різних типів виробів.

Казеногама (Kazegama) – сучасніший тип печі, що використовує спеціальні механізми для регулювання повітряного потоку та контролю температури. Кожен тип печі створює різні умови для випалу, що впливає на естетичні та структурні якості кераміки.

Процес дров'яного випалу складається з кількох основних етапів.

Підготовка печі та завантаження виробів. Перед початком випалу піч ретельно очищують, а керамічні вироби розташовують так, щоб максимально використовувати тепловий потік. Важливим є також підбір матеріалу дров,

оскільки різні породи деревини мають різні властивості горіння та залишають різну кількість золи.

Початок випалу. На початковому етапі піч розігрівають повільно, щоб уникнути пошкодження виробів через різке підвищення температури.

Основний випал. Після досягнення оптимальної температури (зазвичай 1250–1350 °С) випал продовжують протягом кількох днів. Підтримання високої температури потребує постійного підкидання дров і контролю за температурними режимами.

Охолодження печі. Після завершення основного етапу піч поступово охолоджують. Різке зниження температури може призвести до тріщин у виробах і зникнення накопичених художніх ефектів, тому цей процес також потребує особливої уваги.

Дров'яний випал має декілька основних характеристик, що роблять його особливо привабливим для митців та майстрів кераміки: вплив золи, випадковість і непередбачуваність, мікроструктурні зміни в керамічному черепку.

Однією з головних особливостей дров'яного випалу є осідання золи на поверхні виробів. За високих температур зола розплавляється, утворюючи природну поливу. Це дає змогу отримати унікальні кольори та текстури, які неможливо повторити іншими методами. Колір виробів може варіюватися від золотавих та зелених до коричневих і чорних відтінків залежно від складу деревини та температури випалу.

Дров'яний випал є досить непередбачуваним процесом. Навіть за однакових умов кожен виріб матиме індивідуальні характеристики, що додає особливої цінності кожному об'єкту. Саме ця непередбачуваність стала однією з головних причин популярності такого методу серед художників, які прагнуть створити унікальні й неповторні твори.

Під час випалу відбуваються важливі мікроструктурні зміни в кераміці. За високих температур частина глини перетворюється на різні мінерали, що впливають на механічну міцність і довговічність виробів. Окрім того, під дією золи та інших летких компонентів можуть утворюватися специфічні кристалічні утворення на поверхні кераміки, що додають виробам додаткової естетичної цінності.

Дров'яний випал дає художникам безліч можливостей для експериментів та вираження творчих ідей. Серед найважливіших художніх аспектів цієї техніки можна виділити такі: інтеграція природних елементів, колір та текстура, форма та об'єм.

Процес дров'яного випалу тісно пов'язаний з природою. Матеріал деревини, який використовують для випалу, зола, що утворюється під час горіння, та природні мінерали, що присутні в глині, разом створюють неповторну гармонію між рукотворним та природним. Це дає можливість митцям інтегрувати природні елементи у свої роботи на більш глибокому рівні.

Завдяки випалу за високих температур і осіданню золи художники можуть досягти унікальних кольорових і текстурних ефектів, яких не можна досягти під час використання інших технік. Варіюючи температуру, тривалість

випалу та склад деревини, можна створювати різноманітні відтінки та поверхневі структури.

Випал у дров'яних печах дає змогу працювати з різними формами і об'ємами виробів. Високі температури допомагають досягти високої міцності та довговічності, що дає можливість створювати як масивні, так і делікатні об'єкти, зберігаючи їхню функціональність.

Під час дров'яного випалу деревина, якою топиться піч, згорає у тощі, утворюючи попіл, що тягою розноситься далі і осідає на виробих. Завдяки подальшому підйому температури цей попіл плавиться й утворює неймовірно красивий шар натуральної зольної поливи.

Не всі вироби можуть накопичити на своїх стінках достатню кількість попелу органічним шляхом, тому існують різноманітні техніки, які допомагають майстру частково контролювати цей процес.

Одна з таких технік – Юбі Ю – “приклеювання” попелу з минулих випалів на вироби перед початком випалу. Для цього потрібно змочити водою висушений виріб, намастити одну його сторону зволеним попелом, і поставити на випал, розвернувши стороною з попелом до вогню. Така техніка актуальна для виробів, що розміщаються в зонах пічки з малим накопиченням попелу, або для виробів, на яких дуже важливе накопичення натуральної зольної поливи в певному місці.

Ще одна цікава техніка збільшення кількості накопиченого попелу (а отже, і товщини шару натуральної зольної поливи) – регулярне перемішування вугілля, що збирається в тощі та бічних отворах печі. Це допомагає підняти у повітря більшу кількість попелу та направити його на вироби завдяки збільшенню тяги.

Також можна засипати попіл з попередніх випалів у піч через бічні отвори на високих температурах. Засипаний попіл підхопить тяга і направить на вироби. Таку техніку часто використовують для задньої частини пічки, оскільки органічне накопичення попелу там мінімальне. Попіл не встигає долетіти туди, а отже, осідає на стінках виробів з передньої камери.

Розміщення керамічних виробів у дров'яній печі також суттєво впливає на те, які ефекти утворюються під час дров'яного випалу. Це пояснюють тим, що в різних частинах печі різні умови впливу полум'я, газів і попелу, які взаємодіють з поверхнею глини і утворюють характерні для дров'яного випалу ефекти. Вироби, розміщені ближче до джерела полум'я, зазвичай піддаються сильнішій дії високих температур і попелу. Це приводить до яскравих, насичених ефектів, таких як оплавлення попелу, утворення товстих шарів природної зольної поливи, а також активної взаємодії з полум'ям, що може привести до утворення непередбачуваних візерунків. У глибині печі або в місцях, де полум'я менш активне, утворюються інші ефекти. Ці вироби можуть мати більш м'які, тонкі шари натуральної зольної поливи і ніжніші відтінки. Температурні градієнти тут також можуть бути нижчими, що впливає на колір глини та рівень оплавлення поверхні. Вироби, розміщені в зонах активного руху повітря, можуть набирати більше ефекту оксидування (якщо кисень активно потрапляє на поверхню), тоді як вироби у віддалених від руху зонах можуть мати сильніші відновлювальні ефекти, що приводить до утворення

темніших відтінків і унікальних текстур. Вироби, розміщені під кутом до напрямку руху полум'я або потоку газів, можуть отримувати асиметричні ефекти, коли одна сторона більш інтенсивно взаємодіє з попелом і полум'ям. Це створює контраст між більш активною стороною і тією, яка була частково захищена від дії вогню. Вироби, розміщені близько один до одного, можуть прикривати одне одного від прямих потоків полум'я або попелу, створюючи області з менш активними ефектами. Отже, аналіз ефектів, що утворилися на виробках у попередніх випалах при розміщенні виробів у печі, є основним елементом, який допомагає контролювати й експериментувати з результатами дров'яного випалу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Незважаючи на всі переваги дров'яного випалу, існують і певні виклики. Це трудомісткий процес, що потребує значних ресурсів, часу та досвіду. Контроль за температурою та умовами випалу є складним завданням, яке потребує високої майстерності. Однак сучасні технології дають змогу поєднувати традиційні методи з новітніми досягненнями в області контролю температури та повітряного потоку, що відкриває нові перспективи для розвитку цієї техніки.

Дров'яний випал кераміки є унікальною технологією, що поєднує багатотисячлітні традиції, природні матеріали та сучасні технічні досягнення. Його технологічні та художні аспекти роблять цей процес привабливим для майстрів, які прагнуть створювати унікальні, довговічні та естетично вражаючі вироби. Технологія дров'яного випалу продовжує розвиватися, а її можливості відкривають нові горизонти для сучасного керамічного мистецтва.

Список використаної літератури

1. Петраускас О., Коваль О., Милян Т., Авраменко М. Горни пізньоримського часу з Комарова. *Європейська археологія I тисячоліття н. е. : зб. наук. праць на честь Ліани Василівни Вакуленко / ІА НАН України*. Київ, 2017. С. 107–159. URL : http://www.vgosau.kiev.ua/load_period-sb/Vakulenko_zb_inet.pdf.
2. Троцька В. З історії дослідження випалювальних споруд XIX–XX століття в гончарних осередках Західної України. *Етнічна історія народів Європи Київський національний університет імені Тараса Шевченка*. 2013. № 40. С. 61–68. URL : <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2013/40/articles/10.pdf>
3. Weisz A. Development of wood-fired ceramic kilns in Japan. URL : <https://www.beweceramics.com/en/post/development-of-wood-fired-ceramic-kilns-in-japan>.
4. Li L. The last dragons in Singapore. URL : <https://medium.com/kampung-seaport/the-last-dragons-in-singapore-12ade3f04b3c>
5. Miksic, John N. Southeast Asian Ceramics: New Light on Old Pottery. Singapore : Southeast Asian Ceramic Society, 2009.
6. Dr Stienecker A. Wood Fired Ceramic Kiln – Adventures in High Temperature. URL : <https://drstienecker.com/woodkiln/>.
7. The Claybucket at IUS Ceramics. How to fire the wood kiln. URL : <https://claybucket.com/how-to-fire-the-wood-kiln/>.

8. Troy J. Woodfiring: Learning From the Past. URL : <https://studiopotter.org/woodfiring-learning-past>.
9. Platten C. A History of Pottery. Grolier, Inc. 1997. URL : http://www.artistictile.net/pages/Info/Info_pottery.html.
10. Kusakabe M. and Lancet M. Japanese Wood-Fired Ceramics. KP Books. 2005. C. 187–200.
11. Gascoigne B. History of Pottery and Porcelain. History World. URL : <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=ab98>.
12. Shu-Hui T. and Sheng S. Eco-friendly wood-firing. URL : <https://en.skiln.com.tw/article/12.htm>.
13. Harrison S. Wood firing as if the environment mattered. URL : <https://woodfiring.net/2022/03/26/wood-firing-as-if-the-environment-mattered/>.
14. Lowell Baker W., Duff J., Middleman L., Thies J., During N. Wood kiln firing techniques & tips. Second Edition. Larkin. URL : https://sarahsmithmaker.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/04/fg19_woodkilnfrng.pdf.
15. MacKinnon L. 11 Types of Kiln for Pottery – Different Kilns for Firing Clay. URL : <https://thepotterywheel.com/types-of-kiln/>.
16. Bin S. Wood Fired Nixing. URL : <https://mudandleaves.com/blogs/teatime/wood-fired-nixing-past-and-present>.

References

1. Petrauskas, O., Koval, O., Mylian, T., Avramenko, M. (2017). Horny piznorymskoho chasu z Komarova. [Horns of the late Roman period from Komarov] *Yevropeiska arkeolohiia I tysiacholittia n. e.: Zbirnyk naukovykh prats na chest Liany Vasylivny Vakulenko / IA NAN Ukrainy*. Kyiv, 107–159. Retrieved from : http://www.vgosau.kiev.ua/load_period-sb/Vakulenko_zb_inet.pdf [in Ukrainian].
2. Trotska, V. (2013). Z istorii doslidzhennia vypaliuvalnykh sporud XIX–XX stolittia v honcharynykh oseredkakh Zakhidnoi Ukrainy. [From the history of the research of firing structures of the 19th–20th centuries in the pottery centers of Western Ukraine]. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy, Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka*, 40, 61–68. Retrieved from : <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2013/40/articles/10.pdf> [in Ukrainian].
3. Weisz, A. Development of wood-fired ceramic kilns in Japan. Retrieved from : <https://www.beweceramics.com/en/post/development-of-wood-fired-ceramic-kilns-in-japan> [in English].
4. Li, L. The last dragons in Singapore. Retrieved from : <https://medium.com/kampung-seaport/the-last-dragons-in-singapore-12ade3f04b3c> [in English].
5. Miksic, John, N. (2009). Southeast Asian Ceramics: New Light on Old Pottery. Singapore : Southeast Asian Ceramic Society [in English].
6. Dr Stienecker, A. Wood Fired Ceramic Kiln – Adventures in High Temperature. Retrieved from : <https://drstienecker.com/woodkiln/> [in English].
7. The Claybucket at IUS Ceramics. How to fire the wood kiln. Retrieved from : <https://claybucket.com/how-to-fire-the-wood-kiln/> [in English].

8. Troy, J. Woodfiring: Learning From the Past. Retrieved from : <https://studiopotter.org/woodfiring-learning-past> [in English].

9. Platten, C. (1997). A History of Pottery. Grolier, Inc. Retrieved from : http://www.artistictile.net/pages/Info/Info_pottery.html [in English].

10. Kusakabe, M. and Lancet, M. (2005). Japanese Wood-Fired Ceramics. KP Books, 187–200 [in English].

11. Gascoigne, B. History of Pottery and Porcelain. History World. Retrieved from : <http://www.historyworld.net/wrldhis/PlainTextHistories.asp?historyid=ab98> [in English].

12. Shu-Hui, T. and Sheng, S. Eco-friendly wood-firing. Retrieved from : <https://en.skiln.com.tw/article/12.htm> [in English].

13. Harrison, S. Wood firing as if the environment mattered. Retrieved from : <https://woodfiring.net/2022/03/26/wood-firing-as-if-the-environment-mattered/> [in English].

14. Lowell Baker, W., Duff, J., Middleman, L., Thies, J., During, N. Wood kiln firing techniques & tips. Second Edition. Larkin. Retrieved from : https://sarahsmithmaker.wordpress.com/wp-content/uploads/2020/04/fg19_woodkilnfrng.pdf [in English].

15. MacKinnon, L. 11 Types of Kiln for Pottery – Different Kilns for Firing Clay. Retrieved from : <https://thepotterywheel.com/types-of-kiln/> [in English].

16. Bin, S. Wood Fired Nixing. Retrieved from : <https://mudandleaves.com/blogs/teatime/wood-fired-nixing-past-and-present> [in English].

COMPARATIVE ANALYSIS OF TECHNOLOGICAL AND ARTISTIC ASPECTS OF WOOD FIRING CERAMICS

Darya PEDORENKO

*Mykhailo Boichuk Kyiv State
Academy of Decorative and Applied Arts and Design.
Department of artistic ceramics, decorative sculpture, wood and metal
Boichuk Str., 32, Kyiv, Ukraine, 01103*

Volodymyr KHYZHYSKY

*Mykhailo Boichuk Kyiv State
Academy of Decorative and Applied Arts and Design.
Department of artistic ceramics, decorative sculpture, wood and metal
Boichuk Str., 32, Kyiv, Ukraine, 01103*

This work examines the technological and artistic aspects of wood firing in art ceramics, analyzing techniques, materials, and aesthetic characteristics that define the uniqueness of this method. Types and types of wood-burning stoves, firing processes are

given. A comparative analysis of traditional and modern approaches to wood firing in various cultures has been conducted. Common and distinctive features of techniques, as well as their impact on the final artistic result, are determined.

The relevance of this topic: technological and artistic features of wood firing significantly impact the final result of a ceramic product. Comparative analysis allows to explore these differences and adapt technological approaches according to the needs of contemporary artists. Comparing traditional and modern techniques allows you to understand how to preserve cultural heritage and introduce new ideas into artistic practice. *The purpose* of this article is to investigate and compare the technological and artistic aspects of wood-fired ceramic art. *The main tasks* are the analysis of techniques, materials and aesthetic characteristics, as well as the determination of the effectiveness of wood firing in the creation of art products.

Research methods include visual analysis, comparative analysis, overview of used sources. Visual analysis provides an overview of ceramic products with the aim of identifying the main techniques and aesthetic characteristics of wood-fired ceramics, establishing the influence of technological aspects on the aesthetic characteristics of ceramic products. Comparative analysis allows us to compare traditional and modern methods of wood firing in different cultures. The overview of used sources includes the analysis of scientific works, articles devoted to the topic of wood-fired ceramics.

Conclusions and prospects for further research. Despite all the advantages of wood firing, there are also certain challenges. It is a time-consuming process that requires significant resources, time and experience. Controlling the temperature and firing conditions is a complex task that requires a high degree of skill. However, modern technologies allow combining traditional methods with the latest advances in temperature and air flow control, which opens up new perspectives for the development of this technique.

Wood firing of ceramics is a unique technology that combines centuries-old traditions, natural materials and modern technical achievements. Its technological and artistic aspects make this process attractive to craftsmen who seek to create unique, durable and aesthetically impressive products. Wood firing technology continues to develop, and its possibilities open new horizons for modern ceramic art.

Keywords: art, culture, art aspects, wood firing, art ceramics, firing technology, traditional methods, modern techniques.

Стаття надійшла до редколегії 12.07.2024

Прийнята до друку 28.10.2024